Pohjois-Savon hyvinvointialueen periaatteet avustusperusteisesta yhteistyöstä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa (HYV. asiakaskokemusjaosto 10.9.2025)

Prosessi
Versiot:

0.1. lyhyt käsittely 5.10. asiakaskokemusjaoston kokouksessa
0.2. käsittely 27.10. asiakaskokemusjaostossa, pyydetty kommentit johtoryhmältä
0.3. käsittely aluehallituksessa 14.11.2022. Pöytäkirjaan merkitty muutos tehdään lopulliseen versioon: kuntien tilavuokriin liittyvä lause poistettu.
1.0. Valmiit kriteerit
1.1. Käsittely asiakaskokemusjaostossa 8.11.2023. Kommentoitavana päivitetyt periaatteet avustusperusteisesta ja toiminnallisesta yhteistyöstä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.
1.2. Hyväksyminen asiakaskokemusjaoston kokouksessa 13.12.2023.
2.0. Hyväksyminen asiakaskokemusjaoston kokouksessa 10.9.2025.
    2.1. Ohjeesta poistettu toiminnallinen yhteistyö, toiminta- ja innovaatioavustus muutettu innovaatioavustukseksi, selkeytetty ja täydennetty kappaleita 3–6.

Sisällysluettelo

1. **Johdanto** ... 3
2. **Avustusperusteisen yhteistyön hakijat** ... 4
3. **Avustusperusteisen yhteistyön avustuslajit** ... 4
3.1. Kumppanuusavustus ... 5
3.2. Innovaatioavustus ... 5
4. **Avustusperusteisen yhteistyön yleiset ehdot ja myöntämisperusteet** ... 6
5. **Avustushaku** ... 7
5.1. Hakeminen ... 7
5.2. Käsittely ... 8
5.3. Päätöksenteko ... 8
5.4. Maksatus ... 8
5.5. Raportointi ... 9
6. **Avustushaun ulkopuolelle jäävä toiminta** ... 10

1. Johdanto

Hyvinvointialueen on sote järjestämislain 7§ mukaisesti edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Pohjois-Savon hyvinvointialue tukee ***avustusperusteisella yhteistyöllä*** Pohjois-Savon alueella toimivia yleishyödyllisiä yhteisöjä, joiden tehtävänä on terveyden, hyvinvoinnin ja/tai arjen turvallisuuden edistäminen. Yleishyödyllisen yhteisön avustettavan toiminnan tulee edistää pohjoissavolaisten asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja arjen turvallisuutta.

Avustettavan toiminnan tulee tukea ja täydentää hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevaa toimintaa sekä toteutua yhteistyössä näiden palvelujen kanssa. Tukemisella ja täydentämisellä tarkoitetaan hyvinvointialueen palveluketjujen ja -kokonaisuuksien vahvistamista ja monipuolistamista yleishyödyllisellä toiminnalla. Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat toiminnat on kuvattu laissa hyvinvointialueesta (29.6.2021/611) ja laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (29.6.2021/612) sekä laissa pelastustoimen järjestämisestä (29.6.2021/613). Pelastusalan avustukset sopimuspalokunnille tai muulle pelastusalalla toimivalle järjestölle myöntää Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastuslaitos. (Pelastuslaki 379/2011 § 52 ja 56).

Soveltaminen

Tässä asiakirjassa määritellään Pohjois-Savon hyvinvointialueen yleiset periaatteet ja menettelytavat yhteistyöhön, jotka koskevat yleishyödyllisille yhteisöille myönnettäviä avustuksia.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen avustustoiminnassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita Hallintolain (434/2003) mukaisesti. Yleisten hallintomenettelyä koskevien esteellisyysmääräysten mukaisesti esteellinen henkilö ei saa osallistua avustusten valmisteluun, käsittelyyn, päätöksentekoon tai täytäntöönpanoon liittyviin tehtäviin.

2. Avustusperusteisen yhteistyön hakijat

Pohjois-Savon hyvinvointialue voi myöntää avustuksia talousarviossa varatun määrärahan puitteissa yleishyödyllisille yhteisöille eli yhdistysrekisteriin rekisteröidyille yhdistyksille, säätiörekisteriin rekisteröidyille säätiöille sekä seurakunnille niiden yleishyödyllistä toimintaa varten.

Hyvinvointialue arvioi yhdistyksen, säätiön, seurakunnan ja esitetyn toiminnan avustuskelpoisuutta hakijan sääntöjen perusteella. Avustuksen hakijan tulee eriyttää yleishyödyllinen toiminta kirjanpidossa mahdollisesta palvelutuotannosta tai muusta taloudellisesta toiminnasta. Avustuksen hakija antaa hyvinvointialueelle luvan tarvittaessa tarkistaa kirjanpidon ja hallinnon. Avustuksen hakijan toiminnan tulee olla jatkunut keskeytyksettä vähintään yhden täyden tilikauden ajan ennen avustuksen hakemista.

3. Avustusperusteisen yhteistyön avustuslajit

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on haettavana kaksi avustusperusteista avustuslajia, kumppanuusavustus ja innovaatioavustus. Jaettava avustusmääräraha vahvistetaan vuosittain hyvinvointialueen talousarviossa.

Hakijan on suositeltavaa käydä keskustelua avustettavan toiminnan tarpeesta sen hyvinvointialueen palvelutoimialan kanssa, jonka toimintaa se koskee. Mahdollinen yhteistyö kuvataan hakemuksella. Erillistä kirjallista lausunto yhteistyöstä ei tarvitse hakijan hakemukselle liittää. Hakemusten käsittelyaikana hyvinvointialueen avustushaun valmistelija käy keskusteluja niiden palvelutoimialojen kanssa, joiden toimintaa haettava avustus täydentää tai tukee.

Asiakaskokemusjaosto voi käyttää tarveharkintaa päätöksenteossaan erityisesti silloin, kun hakijalta on saapunut useita avustushakemuksia tai hakijalle on jo aiemmin myönnetty avustuksia. Lisäksi asiakaskokemusjaosto voi käyttää päätösvaltaansa määritellessään myönnettävien avustusten enimmäismäärää vuosittaisen avustusbudjetin puitteissa.

Avustushaussa voidaan vuosittain painottaa painopistealueita tai ilmiöitä hyvinvointialueen strategian, alueellisen hyvinvointisuunnitelman, palvelutoimialojen tai asiakas/asukas kohderyhmissä ilmenneiden tarpeiden mukaan. Nämä painotukset ilmoitetaan aina avustushaun hakuilmoituksessa.

3.1. Kumppanuusavustus

Kumppanuusavustus solmitaan pidempikestoiseksi jaksoksi, 2–3 vuodeksi. Myönnetystä avustuksesta tehdään kumppanuusavustussopimus, joka tarkistetaan vuosittain hyvinvointialueen talousarvion määrärahan puitteissa. Hyvinvointialue huolehtii myönnetyn avustuksen uusimisesta olemassa olevien käytänteiden mukaisesti, jotka ovat kerrottu tarkemmin kohdassa 5.5. Raportointi. Kumppanuusavustusta on mahdollista hakea ilmoitettuina hakuaikoina.

Hyvinvointialue voi myöntää harkinnanvaraisen tuen toiminnalle, johon hakija hakee tai sille on jo myönnetty hankeavustusta, kohdennettua toiminta-avustusta tai yleisavustusta Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAlta tai ESR-hankerahoitusta ELY-keskukselta. Hakijan toiminnan rahoittajatahona voi olla myös jokin muu taho tai avustuslaji. Kumppanuusavustus toimii näin täydentävänä julkisena rahoituksena.

Hyvinvointialue voi myöntää kumppanuusavustusta myös hakijan hankerahoituksen (esim. ESR-rahoitus ym.) omarahoitusosuuteen, mikäli hankkeelle on saatu myönteinen rahoituspäätös. Omarahoitusosuutta voidaan myöntää enintään kolmen vuoden ajalle. Mikäli hankerahoitus ei ole varmistunut kumppanuusavustushakuajalla, omarahoitusosuus voidaan myöntää hakijalle ehdollisena.

Kumppanuusavustusta on mahdollista hakea myös ilman hankerahoitusta tai muuta ulkopuolista myönnettyä avustusrahoitusta. Hakijalla tulee tällöin olla toiminnassaan muutakin varainhankintaa. Hyvinvointialueen kumppanuusavustus ei voi olla hakijan ainoa toiminnan ylläpidon tulonlähde tai rahoituskanava.

3.2. Innovaatioavustus

Innovaatioavustus myönnetään yhdeksi vuodeksi asiakaskokemusjaoston hallinnollisella päätöksellä. Myönnetystä avustuksesta ei tehdä erillistä kirjallista sopimusta hyvinvointialueen ja saajan välillä. Hyvinvointialue käyttää innovaatioavustuksen jakamisen tukena pisteytysmallia ja kokonaisharkintaa. Innovaatioavustusta voidaan myöntää vain yhden kerran samaan toimintaan. Toteutetun toiminnan päätyttyä hakijalla on mahdollisuus hakea samaan toimintaan kumppanuusavustusta.

Innovaatioavustuksella tuetaan ja kannustetaan hakijaa uuden yleishyödyllisen toiminnan kokeilemiseen tai hyväksi käytännöksi osoittautuneen toiminnan laajentamiseen koko hyvinvointialueella tai useammassa kunnassa. Avustusta voidaan myöntää myös äkilliseen, ajankohtaiseen toimintaympäristöön ja/tai kohderyhmän tarpeissa tapahtuneeseen muutokseen

Innovaatioavustusta on mahdollista hakea useampi toimija yhdessä ja toteuttaa toimintaa yhteisvastuullisesti. Tällöin hakijat sopivat keskenään päävastuullisesta hakijasta, jolle avustus maksetaan ja joka vastaa avustuksen käytön raportoinnista sekä toiminnan koordinoinnista. Hakijoiden yhteisvastuullinen toiminta sovitaan yhteistyösopimuksella, joka liitetään hakemukseen. Hyvinvointialue tarjoaa hakijoiden käyttöön tarvittaessa sopimuspohjan. Mikäli hakijana toimii Pohjois-Savon alueella toimiva katto-organisaatio, yhteistyösopimuksella voidaan tuoda esille avustusyhteistyössä olevat paikallisyhdistykset, jolloin useamman kunnan alueella tapahtuvan toiminnan kriteeri täyttyy.

4. Avustusperusteisen yhteistyön yleiset ehdot ja myöntämisperusteet

Pohjois-Savon hyvinvointialue tukee avustusperusteisella yhteistyöllä sellaista yleishyödyllistä toimintaa, joka edistää pohjoissavolaisten ihmisten hyvinvointia, terveyttä ja arjen turvallisuutta.

Avustettavan toiminnan tulee toteuttaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen strategian painopisteitä, strategisia periaatteita ja toimenpiteitä ja SOTE-palvelustrategiaa sekä alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman hyvinvointitavoitteita.

Avustettavan toiminnan tulee tukea ja täydentää hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevaa toimintaa ja toimia yhteistyössä näiden palvelujen kanssa. Tukemisella ja täydentämisellä tarkoitetaan hyvinvointialueen palveluketjuja ja -kokonaisuuksien vahvistamista ja monipuolistamista yleishyödyllisellä toiminnalla. Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat toiminnat on kuvattu laissa hyvinvointialueesta ja laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä laissa pelastustoimen järjestämisestä. Pelastusalan avustukset sopimuspalokunnille tai muulle pelastusalalla toimivalle järjestölle myöntää Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastuslaitos.

Hyvinvointialue ei myönnä avustusta sen järjestämisvastuulla olevaan toimintaan, esimerkiksi toimintaan, joka toteutetaan palvelusetelillä tai ostopalveluna.

Hakija voi hakea myös hyvinvointialueella sijaitsevista kunnista avustuksia kuntien omien avustusperiaatteiden mukaisesti.

Hakija ilmoittaa toimintansa Lähellä.fi -palvelussa tai Palvelutietovarannossa sekä halutessaan omissa viestintäkanavissaan viimeistään silloin, kun on saanut myönteisen avustuspäätöksen:

- **Lähellä.fi**, ylläpito: maakunnallisten järjestöjen Lähellä.fi -verkosto, 20 alueellista toimijaa. Kaikkien järjestöjen ja muiden yhteisöjen yleishyödyllistä toimintaa ja tapahtumia sisältävä alusta pohjoissavolaisille asukkaille. Maksuton. Tiedot siirtyvät automaattisesti palvelutietovarantoon ja tätä kautta hyödynnettäväksi monissa muissa alustoissa.
- **Palvelutietovaranto** (PTV), Digi- ja väestövirasto: valtakunnallisesti keskitetty tietovaranto, johon kunnat, valtio ja yksityinen sektori kuvaavat asiakaslähtöisesti palvelunsa ja asiointikanavat. Avoimen rajapinnan kautta tiedot nousevat esim. sähköiseen perhekeskukseen sekä muille sähköisille sote-palvelualustoille. Maksuton.

Hakijan tulee määritellä avustettavan toiminnan kohderyhmä ja arvio siitä, kuinka paljon kohderyhmän edustajia toiminnalla voidaan tavoittaa. Yhteistyön kohteena olevan toiminnan tulee olla avointa kaikille kohderyhmän edustajille.

Avustettavan toiminnan tulee toteutua koko Pohjois-Savon alueella tai sen useamman kunnan alueella. Hyvinvointialue kannustaa hakijoita ulottamaan toimintansa yhtä kuntaa laajemmalle alueelle esimerkiksi etätoimintana verkkovälitteisesti, liikkuvalla tai jalkautuvalla toiminnalla tai eri toimijoiden välisellä yhteisvastuullisella yhteistyöllä.

Avustusta hakevalla toimijalla on oltava myös muuta varainhankintaa (ml. muut avustukset), niin että hakija ei ole toiminnassaan riippuvainen yksinomaan hyvinvointialueen avustuksesta. Hakijalla tulee olla hakemuksen liitteenä avustettavan toiminnan rahoitussuunnitelma ja toimintasuunnitelma.

Avustuksen hakija kuvaa konkreettisia ja realistisia menetelmiä (kyselyt, haastattelut, mittarit, itsearviointi tms.), joiden avulla seurataan ja arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista avustettavalle toiminnalle.

Lisäksi hakija esittää realistisen arvion siitä, kuinka suuri osuus toimintaan osallistujista kokisi toiminnan edistävän henkilön hyvinvointia, terveyttä ja/tai arjen turvallisuutta.

5. Avustushaku

5.1. Hakeminen

Hyvinvointialueen asiakaskokemusjaosto päättää vuosittain hakuajoista. Avustusten hakuajat, hakulomake ja hakuun liittyvä tarkempi ohjeistus ilmoitetaan hyvinvointialueen avustushaun verkkosivuilla. Hakemus liitteineen toimitetaan ensisijaisesti sähköisellä hakulomakkeella hyvinvointialueen sähköiseen asiointipalveluun. Myöhässä saapuneita hakemuksia ei käsitellä.

Hakemuksia voidaan pyytää täydennettäväksi hakuajan jälkeen, käsittelyajan aikana. Puutteellinen hakemus, jota ei ole korjattu tai täydennetty täydennyspyynnön mukaisesti, voidaan hylätä.

5.2. Käsittely

Hakemukset vastaanotetaan ja käsitellään hyvinvointialueen HYTE- ja osallisuuspalveluyksikössä. Arvioinnissa huomioidaan avustushaun yleisten periaatteiden toteutuminen sekä avustettavan toiminnan kohderyhmän huomioiminen, avustuksen käyttötarkoitus, laajuus, suunnitelmallisuus sekä hyvinvointialueen palveluja täydentävä ja tukeva toiminta. Lisäksi kiinnitetään huomiota hakijan avustettavan toiminnan varainhankintaan ja kestävään taloudelliseen tilanteeseen avustuksen tarpeellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta. Hyvinvointialue myöntää avustusta vain siihen toimintaan, johon sitä on haettu. Avustusta myönnetään enintään sen verran kuin sitä on haettu. Hakijan avustettavan toiminnan rahoitussuunnitelman tulee olla hyväksyttävä ja realistinen.

5.3. Päätöksenteko

Ehdotuksen myönnettävistä avustuksista asiakaskokemusjaostolle esittää valmistelija yhdessä esittelijän kanssa. Lopullisen päätöksen avustushaun saajista tekee asiakaskokemusjaosto. Avustuspäätökset avustusta hakeneille ilmoitetaan asiakaskokemusjaoston pöytäkirjan tarkistamisen jälkeen ensisijaisesti sähköpostilla. Ilmoituksen päätöksestä tekee asiakaskokemusjaoston sihteeri. Avustuksen hakijalla on muutoksenhakuoikeus tehdyistä päätöksistä. Oikaisuvaatimus on tehtävä päätökseen liitetyn muutoksenhakuohjeen mukaisesti.

5.4. Maksatus

Myönnetystä kumppanuusavustuksesta laaditaan yhteistyösopimus hyvinvointialueen ja saajan välillä. Hyvinvointialue varaa yhteisen sopimusajan sopimuksen laatimista varten ja ilmoittaa siitä osapuolille sähköpostitse. Sopimusaika varataan oikaisuvaatimusajan päätyttyä. Varauksen tekee avustushaun valmistelija. Sopimus tallennetaan hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmään. Maksatus tapahtuu valmistelijan toimesta, kun sopimus on sähköisesti allekirjoitettu.

Innovaatioavustus myönnetään asiakaskokemusjaoston hallinnollisella päätöksellä. Valmistelija käy oikaisuvaatimusajan päätyttyä saajan kanssa läpi myönnetyn avustuksen raportointivelvoitteen ennen maksatusta.

Avustussumma maksetaan hakijan ilmoittamalle pankkitilille kertaluonteisena. Avustusta saa käyttää avustuspäätöksessä ilmoitetun avustuksen käyttövuoden ja sitä seuraavan kalenterivuoden aikana syntyviin kuluihin ja menoihin.

5.5. Raportointi

Molempien avustuslajien osalta saaja on velvollinen raportoimaan hyvinvointialueelle myönnetystä avustuksesta ja toteutetusta toiminnasta. Loppuraportti on toimitettava hyvinvointialueelle viimeistään kuukauden kuluessa toiminnan päätymisestä. Kumppanuusavustuksen väliraportti on toimitettava ennen uuden maksatuskauden myöntämistä.

Raportoinnin ohjeistus ja aikataulu annetaan saajalle sähköpostilla hyvinvointialueen avustushaun valmistelijan toimesta. Raportointi tehdään hyvinvointialueen sähköiseen asiointipalveluun ja liitteeksi liitetään kulloisenkin vuoden kustannuspaikkalaskelma sekä kirjallinen tiivistetty kooste avustetusta toiminnasta.

Saaja kuvaa raportilla toteutettua toimintaa sovitulta seuranta-ajalta ja mittareita, jotka pohjautuvat avustushaun kriteereihin. Mittarit käydään saajan kanssa läpi kumppanuusavustuksen osalta yhteistyösopimuksessa ja innovaatioavustuksen osalta maksatuksen yhteydessä. Kumppanuusavustussopimusten osalta avustetun toiminnan väli- ja loppuraportit välitetään sopimuksessa nimetyille hyvinvointialueen yhdyshenkilöille ja asiakaskokemusjaostolle seuraavan vuoden avustuksen myöntämisen päätöstä varten. Innovaatioavustuksen osalta loppuraportti välitetään asiakaskokemusjaostolle siinä tapauksessa, jos toiminnalle haetaan jatkoa. Avustuksiin ja avustushakuun liittyvät asiakaskokemusjaoston esityslistat, pöytäkirjat ja liitteet ovat julkisia asiakirjoja.

Avustuksen saajan tulee järjestää avustetun toiminnan kirjanpito omalla kustannuspaikalla, jotta avustuksen käyttöä voidaan seurata ja hyvinvointialue voi sen tarvittaessa tarkastaa. Jos avustuksen saaja ei voi käyttää avustusta suunnittelemaansa toimintaan sovittuna avustuksen käyttöaikana, saaja palauttaa käyttämättömän avustuksen hyvinvointialueelle. Jos avustuksen saaja on käyttänyt avustusta muuhun kuin avustettavaan toimintaan, hyvinvointialue voi periä väärin käytetyn avustuksen takaisin.

Tarvittaessa saaja voi pyytää hyvinvointialueelta joustoa aikatauluihin, jos myönnettyä avustusta on käyttövuoden osalta vielä jäljellä ja toimintaa on mahdollista saajan osalta jatkaa tai toiminnan aloitus on saajasta riippumattomista syistä viivästynyt. Tällöin hyvinvointialue voi pyytää saajalta

uutta suunnitelmaa vielä käytettävissä olevasta avustussummasta tai pyytää väliraportointia toiminnasta.

6. Avustushaun ulkopuolelle jäävä toiminta

Pohjois-Savon hyvinvointialueen myöntämää avustusta ei ole sallittua käyttää

- hallinnon kokouksiin ja viestintään
- merkkipäivä juhlallisuuksiin
- puoluepolitiikan harjoittamiseen
- tunnustuksellisen toiminnan harjoittamiseen
- hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevaan toimintaan
- toimintaan, jota hyvinvointialue ostaa yleishyödyllisiltä yhteisöiltä
- henkilöstö- ja matkakuluihin, jotka eivät liity avustettavaan toimintaan
- investointeihin, hankintoihin tai yhdistyksen omistamien tilojen kunnostamiseen, jotka eivät tue kriteerien mukaista toimintaa. Avustuksella tuetaan käyttöomaisuuden hankintaa vain perustellusta syystä
- varainhankinnasta tai tulon hankinnasta aiheutuviin kuluihin
- liiketoiminnasta aiheutuviin kuluihin
- Hankintalain (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016) alaiseen kilpailutettavaan palvelutoimintaan, vaikka sillä olisi liittymäpintaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.
- avustamisesta aiheutuvaan kilpailu- ja markkinoiden toimintaa vääristäviin vaikutuksiin
- yksittäisen tai kertaluonteisen tapahtuman järjestämiseen esim. kesätapahtuma tai virkistysmatka tai muu vastaava tapahtuma
- yksittäisen rakennuksen tai vastaavan rakennelman rakentamiseen esim. laituri, terassi tms
- ruoka-aputoiminnan kustannuksiin (tähän on osoitettu THL:n avustus, jota koordinoidaan hyvinvointialueelta)